

Наша Слова

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 6 (1209) 11 ЛЮТАГА 2015 г.

Заява Сакратарыяту ТБМ з нагоды Міжнароднага дня роднай мовы

Дарагія сябры!

21 лютага міжнародная супольнасць штогод адзначае Дзень роднай мовы. Мы звяртаемся да ўсіх грамадзян Беларусі, а таксама прыхільнікаў беларушчыны за мяжой з просьбай выказаць у гэты дзень сваю падтрымку жывому беларускаму слову.

Давайце ў гэты дзень публічна праявім сваё шанаванне да старажытнай, тысячагадовай беларускай мовы, дзяржаўнай мовы Вялікага Княства Літоўскага, мовы трох Статутаў ВКЛ, мовы Максіма Багдановіча, Янкі Купалы, Якуба Коласа, Уладзіміра Караткевіча і Васіля Быкава.

Мы заклікаем Вас прыняць удзел у VIII Усебеларускай дыктоўцы, якую мы прапануем пісаць па творах Францішка Багушэвіча, Рыгора Барадуліна і Генадзя Бураўкіна.

Узоры дыктовак чытайце ў газеце "Наша слова", а таксама на нашым партале: tbm-mova.by.

Любіце родную мову - яна дасканалая і прыгожая!

Прынята на паседжанні Сакратарыяту ТБМ 5 лютага 2015 года.

Вялікі фестываль роднай мовы пройдзе ў Менску 22 лютага

Пасля двух удалых фестываляў "Дзень вышыванкі", арганізатары запрашаюць на "Свята роднай мовы". Фестываль 22 лютага пройдзе ў прасторных залах бізнэс-клуба "Imaguru" (Менск, вул. Фабрыцыўса, 4). Мерапрыемства прымеркавана да Міжнароднага дня роднай мовы, які з ініцыятывы UNESCO традыцыйна адзначаецца ва ўсім свеце 21 лютага.

Свята пачнецца ў 14.00 і разгорнецца на двух паверхах бізнэс-клуба. Праграма будзе складацца з пяці частак, якія паралельна будуць адбывацца ў некалькіх залах: адукацыйная, прэзентацыйная, забаўляльная, музычная, выстава-продаж беларускамоўных паштовак і сувеніраў.

Радзь Свабода.

Яны прыйдуць ва ўладу

У Бабруйску на першым паседжанні Моладзевага парламента прагучала ініцыятыва ў абарону беларускай мовы. Навучэнка гімназіі № 1 Ангеліна Бялясава прапанавала падвышаць на бал адзнакі тым вучням, якія адказваюць па-беларуску.

Прапанова юнай парламентаркі не знайшла падтрымкі ў прысутных на паседжанні чыноўнікаў. У прапанове Ангеліны службоўцы ўгледзелі дыскрымінацыю, спаслаўшыся на тое, што ў Беларусі дзве дзяржаўныя мовы. Сама ж дзяўчына лічыць, што падтрымлі-

ваць беларускую мову і падавоваць, каб на ёй гаварылі, неабходна. Вучні пачалі б ахвотней вывучаць беларускую мову і праяўляць ініцыятыву дзея яе пашырэння, кажа яна.

Дзеці пачалі б вучыць беларускую мову, каб атрымаць вышэйшую адзнаку, - лічыць юная парламентарка.

Ангеліна заўважае: на паседжанні парламента пра-

беларускую мову згадала толькі яна адна. Лічыць, што цяперашні стан мовы гаротны. Сабе дзяўчына паставіла, што зоймецца вырашэннем гэтай праблемы.

Ангеліна вучыцца ў фізіка-матэматычным класе, выдатніца. Сёлета на абласной прадметнай алімпіядзе ў Магілёве ўзяла дыплом.

БелаПАН.

90 гадоў з дня нараджэння Івана Навуменкі

Іван Якаўлевіч НАВУМЕНКА (16 лютага 1925, Васілевічы, Рэчыцкі раён, Гомельская вобласць - 17 снежня 2006, Мінск) - беларускі пісьменнік і літаратуразнавец.

Нарадзіўся ў сям'і чыгуначніка. Са студзеня 1942 г. удзельнік камсамольскага падполля, затым - партызан, удзельнічаў у вызваленні Васілевічаў. У снеж. 1943 прызваны ў Чырвоную Армію. Удзельнік і 1-м Украінскім франтах. Пасля дэмабілізацыі (снеж. 1945) - карэспандэнт мазырскай абласной газеты "Большавік Палесся", а з 1951 - рэспубліканскай газеты "Звязда". Завочна скончыў філалагічны факультэт БДУ (1950) і аспірантуру пры БДУ (1954). Быў загадчыкам аддзела прозы часопіса "Маладосць" (1953-58 гг.), загадваў кафедрай беларускай літаратуры БДУ. У 1973-82 гг. - дырэктар Інстытута літаратуры імя Я. Купалы АН БССР, з 1982 г. - віца-прэзідэнт АН БССР. Старшыня Вярхоўнага Савета БССР (1985-90 гг.). Акадэмік АН БССР, доктар філал. навук, прафесар. Член Саюза пісьменнікаў СССР (з 1957).

Дэбютаваў апавяданнямі ў 1955 гаду (часопіс "Маладосць"). Аўтар кніг апавяданняў, аповесцей "Сямнаццацятая вясной" (1957), "Хлопцы-равеснікі" (1958), "Верасы на выжарынах" (1960), "Бульба" (1964), "Таполі юнацтва" (1966), "Вэраніка" (1968), "Тая самая зямля" (1971), "Падарожжа ў юнацтва" (выбранае, 1972), "Замець жаўталісця" (1977), "Пераломны ўзрост" (1986), "Водгулле далёкіх вёснаў" (1989), раманаў "Сасна пры дарозе" (1962), "Вецер у соснах" (1967), "Сорак трэці" (1974), "Смутак белых начэй" (раман, аповесці, апавяданні, 1980), "Летуценнік. Смутак белых начэй" (1985), "Асеннія мелодыі" (раман, апавяданні, 1987), аповесці для дзяцей "Вайна каля Цітавай копанкі" (1959), "Капітан Степ ідет в разведку" (з В. Мамантавым, 1982), п'есы "Птушкі між маланак" (1982). Выйшаў Збор твораў у 6 т. (1981-84). У 2012 г. пачаты друк Збору твораў у 10 тамах. Выдаў шэраг літаратуразнаў-

чых працаў.

Узнагароджаны ордэнамі Айчыннай вайны II ступені, Чырвонай Зоркі, Працоўнага Чырвонага Сцяга, Кастрычніцкай Рэвалюцыі, медалём Фр. Скарыны і інш. Заслужаны дзеяч навук Беларускай ССР (1978). Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамолу Беларусі (1967) за кнігу "Таполі юнацтва", Дзяржаўнай прэміі БССР імя Якуба Коласа (1972) за кнігі "Янка Купала: Духоўны воблік героя" і "Якуб Колас: Духоўны воблік героя".

Вікіпедыя.

ЯЎГЕНУ САХУТУ - 70

САХУТА Яўген Міхайлавіч (н. 15.2.1945, в. Вечатарова Стаўпецкага р-на), мастацтвазнавец. Доктар мастацтвазнаўства (1996). Прафесар (2004). Дзяржаўная прэмія Беларусі (1996). Скончыў Віцебскі педагагічны інстытут (1972). З 1975 у Інстытуце мастацтвазнаўства, этнаграфіі і

фальклору Нац. АН Беларусі, адначасова ў 1985-91 галоўны рэдактар часопіса "Мастацтва Беларусі". Даследуе тэорыю, гісторыю і сучасны стан бел. нар. дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва і нар. мастацкіх промыслаў. У навуковых працах нар. дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва і мастацкія рамёствы падае ў цеснай сувязі з фальклорам, нар. звычаямі, абрадамі, песнямі і інш. Аўтар публікацый пра нар. мастацкія рамёствы: кавальства, выцінанку, пісанкі, гліняную цацку і інш. Адзін з аўтараў кн.

"Грамадскі, сямейны побыт і духоўная культура насельніцтва Палесся" (1987), "Гісторыя беларускага мастацтва" (т. 1-6, 1987-94), "Беларусы" (т. 1. Прамысловыя і рамесныя заняткі, 1995), "Беларусы" (1998). Укладальнік, перакладчык і навуковы рэдактар кн. М. Кацара "Беларускі ар-

намент: Ткацтва, вышыўка" (1996). Аўтар-складальнік альбома "Вечназялёнае дрэва рамёстваў" (1997). Старшыня Бел. саюза майстроў нар. творчасці (з 1992). Член Міжнароднай арганізацыі па нар. творчасці (IOV).

Кнігі: Народная разьба па дрэву (1978); Беларускае народнае мастацтва: [Альбом] (1980); Народное искусство и художественные промыслы Белоруссии (1982); Фарбы роднай зямлі (1985); Беларускае народнае мастацтва (1987); Художественные ремесла и промыслы Белоруссии (1988, разам з В. Говарам); Беларускае народнае мастацтва кавальства (1990); Беларускае народнае дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва (1996); Народныя мастацкія рамёствы Беларусі (1996, у суаўт.); Народнае мастацтва Беларусі (1997); Беларускае народнае дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва (2001); Сучаснае народнае мастацтва Беларусі (2013) і інш.

Бел. фальклор. Эцыкл.

ISSN 2073-7033

Тэксты VIII Усебеларускай дыктоўкі,
рэкамендаваныя Сакратарыятам ТБМ

Прадмова да зборніка "Дудка беларуская"

Братцы мілыя, дзеці Зямлі-маткі маёй! Вам ахвяруючы працу сваю, мушу з вамі пагаварыць трохі аб нашай долі-нядолі, аб нашай бацькавай спрадвечнай мове, каторую мы самі, ды і не адны мы, а ўсе людзі цёмныя "мужыцкай" завуць, а завецца яна "беларускай".

Я сам калісь думаў, што мова наша - "мужыцкая" мова і толькі таго. З той пары я шмат дзе быў, шмат чаго бачыў і чытаў і пераканаўся, што мова наша ёсць такая ж людская і панская, як і французская, альбо нямецкая, альбо іншая якая. Чытаў я ці мала старых папераў па дзвесце, па трыста гадоў таму пісаных на нашай зямлі і пісаных вялікімі панамі нашай мовай чысцосенькай, як бы вось цяпер пісалася...

А, можа, і спраўды наша мова такая, што ёю нічога добрага ні сказаць, ні напісаць не можна? Ой, не! Наша мова для нас святая, бо яна нам ад Бога даная, як і другім добрым людцам. І гаворым жа мы ёю шмат добрага, але так ужо мы самі пусцілі яе на здзек.

Ці ж ужо нам канечне толькі на чужой мове чытаць і пісаць можна? Яно добра, а нават і трэба знаць суседскую мову, але найперш трэба знаць сваю. Перадумаўшы ўсё гэта, я, братцы, адважыўся напісаць для вас сякія-такія вершыкі: хто іх спадабае, таму дзякуй! А хто падумае лепш і больш напісаць, таму часць вечная і ад жывых людзей, і ад бацькавых касцей! А пісаць ёсць шмат чаго!

... Шмат было такіх народаў, што страцілі наперш мову сваю, так як той чалавек прад скананнем, катораму мову зойме, а потым і зусім замёрлі. Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмерлі! Пазнаюць людзей ці па гаворцы, ці па адзежы, хто якую носіць. От жа гаворка, язык і ёсць адзежа душы...

Можа, хто спытае: дзе ж цяпер Беларусь? Там, братцы, яна, дзе наша мова жыве! ...

Паводле Францішка Багушэвіча.

Бацьку

Не выйшаў ты і ў гэты раз
Мяне спаткаць, паднесці рэчы...
Ля весніц, толькі зноў твой вяз
Крануў галінкамі за плечы.

Ты мне не падасі рукі,
Глядзіш удаль з-пад шкла партрэта.
Ці бачыш, вырас сын які?
Скажы хоць слова для прывета.

А я... чакаў з усіх дарог
Цябе ў сорац чацвёртым... летам
Калоны ні адной не мог
Я прапусціць з ахапкам кветак.

Хацелася пачуць: "Сынок..."
Ускрыкнуць радаснае: "Тата!"
Бацькоўскім быў мне кожны крок...
Усё ішлі, ішлі салдаці...

Паверыць цяжка мне таму,
Што больш не прыйдзеш ты дадому.
А шапку я заўжды здыму
Перад магілай невядомай.

Рыгор Барадулін.

Я не ганю землі чужыя...

Я не ганю землі чужыя,
Хай іх сонца не абміне.
Толькі дзе б за морам ні жыў я,
Беларусь мая снілася мне.

Так карцела - сляза закіпала -
Каб да сэрца хая б здалёк
Прыплывалі жалейка Купалы,
Багдановічаў васілёк...

Гэта ўсё, безумоўна, не нова.
А ці трэба, каб новым было
Поле бацькава, матчына мова
І над хатай буслова жылго?

І якія б шляхі ні схадзіў я,
Кліча полацкай сенажаць...
А калі не спяваць аб Радзіме,
Дык навошта наогул спяваць?

Генадзь Бураўкін.

Юбілей стваральніка
архітэктурнага партрэта краіны

25 студзеня 2015 г. свой 60-гадовы юбілей адзначаў акадэмік, доктар архітэктуры, доктар гістарычных навук, прафесар, дырэктар Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі Аляксандр Іванавіч Лакотка. З нагоды юбілею А.І. Лакоткі 26 студзеня адбылося ўрачыстае паседжанне і прэзентацыя кніжнай выставы "Архітэктурны партрэт краіны ў гісторыка-культурным падарожжы "Адкрываючы Беларусь".

Перад прысутнымі выступалі: дырэктар цэнтральнай навуковай бібліятэкі імя Я. Коласа НАН Беларусі, А. Груша акадэмікі Міхась Касцюк, Яўген Бабосаў, Уладзімір Гніламёдаў, Сяргей Гапоненка, Алесь Каваленя, члены-карэспандэнты Міхась Піліпенка і Аляксандр Данілаў, намеснік міністра культуры Васіль Чэр-

нік, доктар навук Вольга Дадзімава, прарэктар БДУКІМ Віктар Языковіч, Вадзім Дражын (ад Саюза архітэктараў), а таксама ад БНТУ - Сяргей Сергачоў, Аляксандр Капілаў - рэктар Інстытута сучасных ведаў. Гістарычны факультэт прадставіў - дэкан Сяргей Ходзін.

Аляксандр Іванавіч Лакотка - буйны вучоны ў галіне мастацтвазнаўства, у прыватнасці, гісторыі архітэктуры народнага дойлідства, аховы гістарычна культурнай спадчыны і развіцця на яе аснове турыстычных рэкрэацыйных зон. Аўтар больш за 270 навуковых прац, у тым ліку 30 манаграфіяў. Лаўрэат прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь "За духоўнае адраджэнне (2008) у складзе аўтарскага калектыву за падрыхтоўку шматтомнай працы "Беларусь", прэміі Нацыянальнай акадэміі навук за

манаграфію "Нацыянальныя рысы беларускай архітэктуры (1999) і за цыкл працаў па развіцці турызму ў Рэспубліцы Беларусь (2011).

У канцэртнай частцы праграмы прынялі ўдзел артысты хору "Акадэмія" (мастацкі кіраўнік Слабодчыкава Т.Г.), а таксама струннае трыа "Ар-ко" Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў (мастацкі кіраўнік Т.В. Дэйка).

Творная інтэлігенцыя з цікавасцю паглядзела відэа-фільм "Прызвание - архітэктура". Цікавым з'яўляецца погляд вучонага на сучасныя кірункі развіцця архітэктуры і сувязі архітэктурнага авангарду з гістарычнымі момантамі развіцця грамадства, адносінамі чалавека да жыцця і прыроды з даўніх часоў да нашых дзён.

Аляксей Шалахоўскі.

Абвестка

18 лютага а 18-й гадзіне на сядзібе ТБМ

адбудзецца сход сяброў ТБМ Першамайскага раёна г. Менска.

За год выдадзена 1 беларускамоўная кніга
на 3 чалавекі, а ў астатнім усё добраМІНІСТЭРСТВА ІНФАРМАЦЫІ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬПраспект Пераможцаў, 11,
220004, г. Мінск

тэл. (017) 203 92 31, факс (017) 203 34 35

20.01.2015 № 01-13/Т-1
на №МІНІСТЭРСТВО ІНФОРМАЦЫІ
РЕСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬПраспект Пераможцаў, 11,
220004, г. Мінск

тэл. (017) 203 92 31, факс (017) 203 34 35

ГА "Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны"
вул. Румянцава, 13,
220034, г. Мінск

Аб разглядзе звароту

Міністэрства інфармацыі, разгледзеўшы ў межах кампетэнцыі ваш зварот, паведамляе, што ў адпаведнасці з артыкулам 17 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь дзяржаўнымі мовамі ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляюцца беларуская і руская мовы.

У адпаведнасці з артыкулам 9 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб сродках масавай інфармацыі" масавая інфармацыя можа распаўсюджвацца на дзяржаўных мовах Рэспублікі Беларусь і на іншых мовах. Такім чынам, вядучыя рэспубліканскія тэлеканалы рыхтуюць свае праграмы на дзюмовах у адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Міністэрствам інфармацыі распрацоўваюцца праекты нарматыўных прававых актаў як на рускай, так і на беларускай мовах. Пры гэтым неабходна ўлічваць, што ў адпаведнасці з Правіламі падрыхтоўкі нарматыўных прававых актаў, зацверджанымі Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 08.11.2003 № 359 "Аб мерах па ўдасканаленні нарматворчай дзейнасці", праект акта, які прадугледжвае ўнясенне змяненняў і (або) дапаўненняў у акт, як правіла, выкладаецца на той дзяржаўнай мове, на якой дадзены акт быў прыняты (выдадзены).

Неабходна адзначыць, што ў 2012 годзе быў прыняты Закон Рэспублікі Беларусь ад 29 снежня 2012 г. № 8-3 "Аб выдавецкай справе ў Рэспубліцы Беларусь" на беларускай мове. У 2014 годзе ў рэспубліцы выдадзена 1106 кніг агульным тыражом 3,6 млн. экзэмпляраў на беларускай мове.

Адносна друкаваных сродкаў масавай інфармацыі паведамляем, што па стану на 1 студзеня 2015 года ў Дзяржаўным рэестры сродкаў масавай інфармацыі зарэгістравана 1577 друкаваных сродкаў масавай інфармацыі. З іх выдаюцца на рускай мове 684, на беларускай мове - 33, на рускай і беларускай - 649. Пры гэтым неабходна адзначыць, што выбар мовы, на якой выдаюцца СМІ, належыць іх заснавальнікам.

Звяртаем вашу ўвагу, што формы заяў аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродкаў масавай інфармацыі зацверджаны пастановамі Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Што тычыцца забеспячэння ўсебаковага выкарыстання і развіцця беларускай мовы пры правядзенні Беларускага міжнароднага медыяфоруму, то працоўнымі мовамі форуму з'яўляюцца руская і англійская мовы.

Адносна выставы "СМІ ў Беларусі" - у ёй традыцыйна прымаюць удзел таксама шмат беларускамоўных выданняў нашай краіны, як рэспубліканскіх, так і рэгіянальных.

У дачыненні да Інтэрнэт-сайта Міністэрства інфармацыі паведамляем, што ў адпаведнасці з падпунктам 1.3 пункта 1 Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 01.02.2010 № 60 "Аб мерах па ўдасканаленні выкарыстання нацыянальнага сегмента сеткі Інтэрнэт" Інтэрнэт-сайты дзяржаўных органаў і арганізацый фарміруюцца на рускай і (або) беларускай мовах, а пры неабходнасці таксама на адной або некалькіх замежных мовах.

У цяперашні час інфармацыя на Інтэрнэт-сайце Мініфарма размяшчаецца як на рускай, так і на беларускай мовах, што адпавядае патрабаванням заканадаўства.

Міністр

Л.С. Ананіч.

МІНІСТЭРСТВА
ПА НАДЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦЫЯХ
РЕСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬвул. Рэвалюцыйная, 5, 220030, г. Мінск
тэл. (0-17) 328-51-70, тэл./факс (0-17) 203-77-81
E-mail: mail@mchs.gov.by29.10.2014 № 1/14-04/1508
На № 197 ад 14.10.2014МІНІСТЭРСТВО
ПО ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦЫЯМ
РЕСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬул. Революционная, 5, 220030, г. Минск
тел. (0-17) 328-51-70, тел./факс (0-17) 203-77-81
E-mail: mail@mchs.gov.byСтаршыні грамадскага аб'яднання
"Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны"
Трусаву А.А.

Паважаны Алег Анатольевіч!

Міністэрства па надзвычайных сітуацыях выказвае ўдзячнасць за прапановы па ўдасканаленні работы. Паведамляем Вам, што супрацоўнікі Рэспубліканскага цэнтра прапаганды Міністэрства рэгулярна выступаюць на беларускай мове ў тэлевізійных праграмах "Добрай раніцы", "Дабранач", публікуюць матэрыялы ў "Настаўніцкай газеце", па ініцыятыве цэнтра выходзіць сумесны беларускамоўны праект "Жывіце ў бяспецы" з газетай "Звязда". На ўсе пытанні, якія паступаюць у раздзел "Форма зваротнай сувязі", адказы напраўляюцца на мове заяўніка. У раздзеле "Дэбюракратызация" ўзоры заяў па адміністрацыйных працэдурах прадстаўлены як на рускай, так і на беларускай мове. У раздзеле "Мультымедычныя матэрыялы" размешчаны матэрыялы ў тым ліку і на беларускай мове.

Размешчаныя на сайце кантрольныя спісы пытанняў (чэк-спісы) з'яўляюцца дакументамі вузкага выкарыстання і ўжываюцца выключна пры ажыццяўленні кантрольнай і нагляднай дзейнасці. Дагэтуль Міністэрства не атрымлівала ніводнага запыту ад інспектараў альбо паднаглядных арганізацый аб беларускамоўных версіях згаданых дакументаў. Тое ж тычыцца і дакументаў па ліцэнзаванні. Тым не менш, гэты факт не выключае магчымую распрацоўку беларускамоўных версій у будучыні.

Што тычыцца беларускамоўнай версіі сайтаў, гэтая прапанова будзе разгледжана падчас перапрацоўкі інтэрнэт-рэсурсаў органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях, якая запланавана на 2015-2016 гады.

Намеснік Міністра

А.М. Ганчароў.

"Струны нашай душы..."

29 студзеня 2015 г. у Паставах у ДК на вуліцы Станкевіча адбылася паэтычна-музычная гасцеўня "Струны нашай душы...". Арганізавана яна была супрацоўнікамі ДК пры актыўнай падтрымцы пастаўскага ТБМ імя Ф. Скарыны.

Для гэтага мерапрыемства былі запрошаны самыя розныя творчыя людзі Пастаўшчыны, самых розных узростаў і заняткаў. Так атрымалася, што пераважна іх большасць з'яўляецца ці з'яўлялася ўдзельнікамі ТБМ. Пачалі імпрэзу з юных талентаў Пастаўскай гімназіі.

А потым Люда Сяменас, намеснік кіраўніка нашай суполкі, пачала блок нашага ТБМ, прадставіўшы нас публіцы і прачытаўшы верш Ігара Пракаповіча "Мова".

Першай выступіла вытанчаная Наталія Карнілава.

Эстафету пераняла душа нашага ТБМ, непаўторная Вольга Лісіцкая.

VIII Агульнанацыянальная дыктоўка на Лідчыне

Спланавана правядзенне VIII Агульнанацыянальнай дыктоўкі на Лідчыне.
19 лютага - вёска Ходараўцы;
21 лютага, 12.00 - бібліятэка г. Бярозаўкі;
22 лютага, 10.30 - Цэнтральная раённая бібліятэка імя Янкі Купалы г. Ліды;

Пасля сваім перформансам літаральна "запаліў" публіку кіраўнік нашага ТБМ, Ігар Пракаповіч. Ён падрыхтаваў невялікую віктарыю, падчас якой яго памочніца спявала лімэрыкі - жартаўлівыя куплеты, якія сачыніў Ігар Міхайлавіч і адмыслова змясціў у іх розныя геаграфічныя назвы.

А госці павінны былі за цукерачку знайсці на геаграфічнай мапе, якую прынёс з сабой Ігар Пракаповіч, тыя геаграфічныя аб'екты, пра якія распавядалася ў гэтых лімэрыках.

Пасля нашага ТБМ аўскага блоку паказалі сваю творчасць прадстаўнікі знакамітага пастаўскага ансамбля "25 плюс/мінус".

Ад іх выступлення мы перайшлі да наступнага блоку вечарыны - творчасці тых пастаўскіх паэтаў, якіх ужо няма з намі. Былі прадстаўлены вершы такіх выбітных творцаў як Леанід Трубач, Слава Ліпень, Алесь Касцень.

І ў апошняй частцы вечарыны са сваім музычным блокам выступіла выдатная пастаўская спявачка Логінава са сваімі памочнікамі.

А на развітанне яшчэ раз заспявалі "25 плюс/мінус". У цэлым імпрэза расцягнулася больш, чым на дзве гадзіны. Удзельнікаў было вельмі шмат, бо за гэтыя дзве гадзіны кожны паспеў прачытаць або выканаць літаральна па два-тры творы. Гэта жака аб тым, што такія вечарыны ёсць сэнс арганізоўваць і надалей, каб бліжэй пазнаёміцца з творчасцю усіх пастаўскіх талентаў.

Вадзім Шышко.

Герб Менска вяртае да вытокаў

Беларускамоўную пешую вандроўку па цэнтру Менска правёў экскурсавод Нацыянальнага бюро па турызму Павел Дзюсекаў.

Свой аповед ён пачаў з гісторыі пабудовы Чырвонага касцёла. Гісторыя Менска сведчыць пра шматлікія спробы савецкай улады знішчыць ці скалечыць канфесіянальныя будынкi, зафарбаваць сапраўдныя колеры, перамяніць назвы вуліц. Але вечнае і вялікае перажывае ўсе часы альбо нанова паўстае з нябыту намаганнямі тых, хто шануе традыцы і памяць мінулых пакаленняў. Так было і з касцёлам св. Сымона і Алены, у якім знаходзіліся ў 70-ыя гады здымачныя павільёны Дома кіно.

Падарожнікі спыніліся насупраць дома па вул. Валадарскага 9, з балкона якога была абвешчана БНР. Пазнаёміліся таксама з будынкам былой харальнай синагогі, якая была пабудавана ў 1901-1906 гадах па ініцыятыве лекара І. Лунца на сродкі яўрэйскай грамады і пазней ператворана ў Рускі драматычны тэатр імя Горкага.

Місія езуітаў з'явілася ў Менску ў 1657 годзе. Пра дзейнасць езуітаў нагадваюць два

Экскурсавод нагадаў пра старажытныя назвы вуліц. Тая, што сёння мае назву Рэвалюцыйнай, называлася Феліцыянаўскай у гонар св. Феліцыяна, якога ў тыя часы лічылі апекуном Менска. Вуліца Герцэна называлася Малой Бернардыйскай, Леніна - Францішканскай, Кісялёва - Старажоўскай.

Экскурсавод пазначыў, дзе знаходзіўся Верхні і Ніжні горад, Троіцкае прадмесце, дзе існаваў раней касцёл св. Тамаша Аквінскага і іншыя забудовы. Каля Свята-Духава кафедральнага праваслаўнага

вольнасці шляхты. Зараз на тэрыторыі Беларусі ўсяго 2 адноўленыя і 5 старажытных ратушаў.

Выклікае цікавасць неведвальнікаў сядзіба Ваньковічаў. Каля яе быў некалькі гадоў таму ўсталяваны помнік мастаку Валенцыю Ваньковічу, аўтару знакамітага партрэта Адама Міцкевіча.

У час экскурсіі падарожнікі пабачылі таксама першае мураванае пажарнае дэпо Менска. Пажарнікі падзараблялі сабе на жыццё тым, што гралі на вечарынах у губернатарскім садзе і каля тэатра

будынкi на плошчы Свабоды: касцёл Найсвяцейшай Панны Марыі і музычны каледж (былая езуіцкая школа, а пазней - дом губернатара). Касцёл быў асвечаны 16 сакавіка 1710 года. У калегіуме былі адчынены класы граматыкі і паэзіі, вывучаліся грэцкая і лацінская мовы, у 1729 чытаўся курс філасофіі, юнакі практыкавалі гімнастыку, фехтаванне, конную яздку. Лепшыя вучні ў якасці ўзнагароды за выдатную падрыхтоўку мелі магчымасць на вакацыях наведаць Рым. Езуіты ўкаранялі еўрапейскую адукацыю, якая была даступная прадстаўнікам усіх саслоўяў і была бясплатнай, і не змушала да прыняцця каталіцтва.

сабора пад канцэртную залу на даўна адноўлены будынак уніяцкай царквы Св. Духа.

Магдэбургскае права на самакіраванне было даравана Менску 14 сакавіка 1499 года. Яго абвясціў сваёй граматай вялікі князь літоўскі Аляксандр. На чале горада становіўся воіт, унутранай палітыкай кіраваў бурмістр. Гарадская рада і лава мелі назву магістрата. У 1591 стагоддзі горад атрымаў герб з выявай Божай Маці ў акружэнні анёлаў. Герб Менска быў адноўлены ў 2002 годзе. Мураваны будынак ратушы быў пабудаваны ў 1582 годзе і адноўлены ў 2003 годзе. У часы ВКЛ і Рэчы Паспалітай 118 беларускіх гарадоў мелі будынкi ратушы. Ратушы нагадвалі пра залатыя часы і

на духавых інструментах. Удзельнікі экскурсіі пачулі досыць цікавостак і легенд пра старажытны Менск. Самы стары мураваны будынак, які захаваўся ў цэнтры, Менска дагуча 1570 годам.

Падобныя семінары па тапаніміцы і гісторыі Менска праводзіў з вялікім энтузіязмам у 2000-ыя гады на сядзібе ТБМ прафесар Анатолий Пятровіч Грыцкевіч. Суцяшае, што сёння ў яго ёсць маладзейшыя паслядоўнікі, якія прадоўжаць яго справу.

Э. Дзвінская.

Фота аўтара:

1. Павел Дзюсекаў вядзе экскурсію.
2. Помнік шляхціцу, які абвясчае наданне Менску Магдэбургскага права.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік**Рэдакцыйная калегія:**

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Юля Бажок, Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Аляксей Карпенка, Эла Оліна, Ігар Пракаповіч, Аляксей Пяткевіч, Уладзімір Содаль, Станіслаў Суднік, Павел Сцяцюк, Алег Трусаў, Дзяніс Тушыньскі, Аляксей Шалахоўскі.
<http://naszaslowa.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbm-mova.by/>

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.
231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.
Газета падпісана да друку 9.02.2015 г. у 17.00. Замова № 241.
Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 2000 асобнікаў.
Падпісны індэкс: 63865.
Кошт падпіскі: 1 мес. - 8750 руб., 3 мес. - 26250 руб.
Кошт у розніцу: па дамоўленасці.

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб рэгістрацыі № 908 ад 18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даліна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:

231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslowa@tut.by